

PERSONEN MET VERWARD GEDRAG

COLOFON

Boom beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteur: Odile Oort

Eindredactie: Paula Simut

Titel: Personen met verward gedrag

ISBN: 978 90 372 6075 5, maakt deel uit van pakket 978 90 372 6074 8

Bronvermelding: BTSG

Eerste druk/eerste oplage
© Boom beroepsonderwijs 2021

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl

INHOUDSOPGAVE

1. WERKEN MET DIT KEUZEDEEL	4
2. PERSOON MET VERWARD GEDRAG	6
3. BIJBEHORENDE PROBLEMATIEK	28
4. WERKEN MET DE BEWONER/CLIËNT	53
5. DE OMGEVING	84
6. UITDAGING	99

DIGITALE LEEROMGEVING

Bij sommige opdrachten heb je hulpmiddelen nodig. Bijvoorbeeld filmpjes, formulieren of een link naar een website. Deze staan allemaal in de digitale leeromgeving. Dit icoontje verwijst naar de digitale leeromgeving. Om hier te komen ga je naar digitaal.boomonderwijs.nl/beroepsonderwijs.

Eerste keer inloggen in de digitale omgeving

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

PERSONEN MET VERWARD GEDRAG

Dit keuzedeel is bedoeld voor de beginnend beroepsbeoefenaar die zijn kennis en vaardigheden wil inzetten om personen met verward gedrag te ondersteunen. Medewerkers in de zorg hebben steeds vaker te maken met mensen met verward gedrag. Daarom is het voor jou als beginnend beroepsbeoefenaar fijn en belangrijk om inzicht te krijgen in het gedrag van personen met verward gedrag, zodat je deze mensen op een goede wijze kunt ondersteunen.

Dit keuzedeel is een verdieping op het bieden van passende ondersteuning aan personen met verward gedrag. Om hen te kunnen ondersteunen heb je kennis (en vaardigheden) nodig van typering van verward gedrag, achterliggende problematieken, methodieken, preventie, veiligheid bieden aan de bewoner/cliënt en aan de beroepsbeoefenaar zelf. Met deze kennis en vaardigheden ben je in staat de bewoner/cliënt en naastbetrokkenen te ondersteunen.

Je gaat je verdiepen in personen met verward gedrag. Hoe zorg je ervoor dat je met hen in contact blijft? Hoe help je hen? Hoe bied je veiligheid? Al deze onderwerpen komen in dit keuzedeel aan orde. Je leert deze vaardigheden door studie, door onderzoek en door opdrachten te doen in de praktijk.

Let op!

In verband met de leesbaarheid wordt in dit keuzedeel gesproken over 'hij'. Natuurlijk kan op die plaatsen ook 'zij' gelezen worden.

Bekijk het filmpje. In het werk in jouw sector kun je heel veel verschillende mensen tegenkomen die verward gedrag vertonen. Dit gedrag kan tijdelijk zijn, maar ook langdurig. Stel je eens voor in wat voor situaties mensen verward kunnen raken. Zou het jou ook kunnen overkomen, of iemand in jouw (naaste) omgeving? Hoe zou dat voor je zijn?

LEERDOELEN

1. Je hebt specifieke kennis van verward gedrag.
2. Je kent de oorzaken van verward gedrag.
3. Je hebt kennis van psychopathologie.
4. Je hebt specialistische kennis van diverse methodieken.
5. Je hebt specialistische kennis van acute zorg en damage control.
6. Je hebt kennis van de sociale kaart met betrekking tot mensen met verward gedrag.
7. Je hebt kennis van preventie en vroegsignalering.
8. Je hebt kennis van de wetgeving rondom mensen met verward gedrag.
9. Je kunt het netwerk van de bewoner/cliënt inzetten.
10. Je kunt gesprekstechnieken toepassen.
11. Je kunt de-escalerend optreden.
12. Je kunt juridische en ethische dilemma's hanteren.
13. Je kunt conflicten hanteren.
14. Je kunt crisisinterventie toepassen.

Dit keuzedeel bestaat uit:

- *Theorie, begrippen en opdrachten*

Hierbij leer je over en oefen je met de praktijk. In sommige opdrachten werk je aan beroepsproducten, deze opdrachten herken je aan . Deze beroepsproducten kun je verzamelen in je portfolio en heb je nodig om de uitdaging aan het einde van dit keuzedeel goed af te ronden.

De beroepsproducten in dit keuzedeel zijn:

- *Moodboard verward gedrag*
- *Filmpje over verward gedrag*
- *Groepsopdracht Problematiek diverse doelgroepen*
- *Interview medewerker Acute zorg en damage control*
- *Vlog Gesprek bij agressie*
- *Interview met een naastbetrokkene*
- *Minisymposium ethische- en juridische dilemma's.*

- *Test je kennis*

Hiermee kun je zelf je kennis van de theorie testen.

- *Uitdaging*

Dit is het eindproduct en de afronding van het keuzedeel. Hier werk je gedurende het hele keuzedeel naartoe en hier word je op beoordeeld.

Voor de uitdaging van dit keuzedeel laat je zien hoe je omgaat en werkt met mensen met verward gedrag. Mensen die niet bekend zijn met personen met verward gedrag weten vaak niet zo goed hoe ze met zo iemand om moeten gaan, of zijn hier onzeker over. Je geeft een korte workshop over mensen met verward gedrag en vooral over hoe je met hen in contact kunt zijn. In deze workshop krijgen mensen met verward gedrag een gezicht en neem je het publiek mee in de manieren om met een verwarde persoon om te gaan. Deze workshop geef je aan medestudenten die de module niet gevolgd hebben, of op een ouderavond.

- *Theorietoets*

Je docent besluit of je ter afsluiting een theorietoets maakt.

Hier krijg je meer inzicht in de persoon met verward gedrag. Wat is verward gedrag? Wat zijn de oorzaken ervan? In welke doelgroepen kan verward gedrag voorkomen? Kortom je analyseert de situatie en past je ondersteuning aan. Je gaat aan de slag met vragen en opdrachten om meer inzicht te krijgen in wie de persoon nu is die verward gedrag vertoont.

Er wordt steeds vaker gesproken over personen met onbegrepen gedrag in plaats van over personen met verward gedrag; veel mensen geven hieraan de voorkeur. In dit keuzedeel worden beide termen gebruikt.

AAN HET EIND VAN DIT HOOFDSTUK

1. heb je specifieke kennis van verward gedrag
2. ken je de oorzaken van verward gedrag
3. weet je wat de vier typeringen van verward gedrag zijn
4. heb je specialistische kennis van de problematiek van verward gedrag binnen diverse doelgroepen.
5. heb je kennis van psychopathologie.

OPDRACHT 1 Oriëntatie Persoon met verward gedrag

- a. Waar denk jij aan als je het hebt over een persoon met verward gedrag? Beschrijf dit in je eigen woorden.
- b. Ken jij iemand in je omgeving die verward gedrag vertoont of vertoond heeft? Wat vind jij van die persoon?
- c. Bekijk het filmpje van Altrecht. Wat is er meestal aan de hand als iemand door de politie van de straat gehaald wordt met een melding 'verward gedrag'?
- d. Bekijk de film van Karin. Wat valt jou op aan haar verhaal? Noem ten minste drie punten.
- e. Wat voor beeld heb jij bij een melding van de politie over iemand met verward gedrag?
- f. Typ de zoekterm 'meldingen politie verward gedrag'. Bekijk drie filmpjes over een melding. Gebruik het invulschema hieronder.

FILM	WAT VOOR PERSOON IS HET?	WELK GEDRAG WORDT ER VERTOOND?	WAT DOET DE POLITIE?

OPDRACHT 2 Contact met een instelling

In dit keuzedeel is contact met het werkveld een onderdeel van meerdere opdrachten. Een aantal opdrachten voer je uit in overleg met een instelling of organisatie waar men met mensen met verward gedrag werkt. Je gaat ook een dag als vrijwilliger werken bij die organisatie. De volgende vragen bereiden je hierop voor.

- a. Zijn er in jouw omgeving instellingen of organisaties die werken met mensen met verward gedrag? Denk bijvoorbeeld aan een instelling voor ouderen, verslavingszorg, mensen met een beperking. Het kan een instelling zijn waar mensen wonen, maar het kan ook een dagopvang of een andere vorm van opvang zijn. Maak een top 3 van instellingen waar jij wel je opdrachten zou willen doen.

TOP 3	INSTELLING OF ORGANISATIE
1	
2	
3	

- b. Bekijk het filmpje. Neem contact op met de organisatie die je op nummer 1 hebt staan. Bereid het telefoongesprek goed voor.

Denk aan het volgende:

- Bedenk voor jezelf welke vragen je wilt stellen en schrijf deze op.
- Kijk of er een speciale afdeling is waarmee je graag contact zou willen hebben.

Bereid een telefoongesprek voor waarin je:

- jezelf voorstelt
- vertelt welke opleiding je doet
- vraagt of het mogelijk is om wat opdrachten vanuit de opleiding bij de instelling te doen; denk aan opdrachten als:
 - een interview houden met een medewerker
 - het netwerk van een cliënt in beeld brengen
 - een dag vrijwilligerswerk doen
 - een opdracht bij een afdeling
 - een observatieopdracht
- een afspraak maakt dat je contact opneemt als je de eerste opdracht komt doen.

THEORIEBRON VERWARD GEDRAG

Verward gedrag is een term die je regelmatig hoort als het gaat om iemand die gedrag vertoont dat algemeen als 'gek' of 'vreemd' wordt gezien. Maar wat betekent het nou eigenlijk?

Verward

Verwardheid is een psychische gesteldheid waarbij iemand zich niet meer kan oriënteren. Ook de reactie op signalen van anderen en prikkels uit de omgeving is verstoord. Het wordt moeilijk om nog adequaat te reageren. Het gevolg hiervan is dat de persoon de controle over zichzelf en de situatie kwijtraakt.

De term 'verward gedrag' is een verzamelterm voor gedrag dat niet als 'gewoon' bestempeld wordt. De term is ontstaan bij de politie. Bij de politie worden de meldingen geregistreerd die daar binnenkomen over overlast door personen met verward gedrag. Dit zijn de zogeheten E33-meldingen.

Verward gedrag

Dé persoon met verward gedrag bestaat niet. Vaak is er sprake van meerdere en complexe problemen in verschillende leefgebieden tegelijk (RIVM 2019).

LIEVER ONBEGREPEN DAN VERWARD GEDRAG

Steeds vaker wordt er gesproken over onbegrepen gedrag. Deze term geeft aan dat het om een persoon gaat die niet begrepen wordt. Bij verward gedrag wordt het meer bij de persoon zelf neergelegd.

Chronisch of acuut verward?

Er is een verschil tussen **chronisch** of langdurig verward gedrag en **acute verwarring** (plotseling ontstaan van verwardheid). De oorzaak kan dan ook een hele andere zijn.

Chronisch verward

Mensen die chronisch verward zijn, zijn langdurig in de war. Dit kan komen door allerlei omstandigheden, zoals een ziekte, een verslaving maar ook door nare omstandigheden als schulden of het verlies van een dierbare. Vaak is het ook een combinatie van dit soort factoren.

Acuut verward

Iemand die plotseling verward raakt, is onrustig, kan moeite hebben anderen te begrijpen of denkt op een andere plaats te zijn. Ook kan de persoon het besef van tijd kwijt zijn. Daarom is het moeilijk een gesprek te voeren. Deze vorm van verwardheid wordt ook wel een **delier** genoemd. Een delier heeft meestal een lichamelijke oorzaak.

Kenmerken van verward gedrag

Mensen kunnen door veranderingen in hun leven, een bepaalde (soms psychische) aandoening of een beperking verward gedrag vertonen. Denk bijvoorbeeld aan:

- Iemand praat buiten veel in zichzelf en laat het huis verloederen of zet 's nachts de televisie hard aan. Het kan zijn dat iemand psychotische kenmerken vertoont.
- Iemand vraagt vaak de burens om hulp omdat er geen geld meer is voor eten. Of iemand heeft bijvoorbeeld hulp nodig bij het lezen van de post. Het kan gaan om een persoon met een (licht) verstandelijke beperking.
- Een ouder wordend iemand loopt steeds vaker met blote voeten op straat en is ook al een paar keer de sleutels van de voordeur vergeten. Er kan sprake zijn van beginnende dementie.
- Iemand gebruikt overmatig drank of drugs, wat leidt tot gevaarlijk gedrag en overlast.
- Maar het kunnen ook mensen zijn die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen, bijvoorbeeld door problemen als schulden, dakloosheid of verlies van dierbaren. Vaak is er sprake van een combinatie van zulke levensproblemen en een aandoening of beperking.

OPDRACHT 3 Wat is verward gedrag?

- Wat wordt er onder verwardheid verstaan?
- Wat is het verschil tussen chronische en acute verwardheid?
- Bekijk de film van 2:50 tot 3:35. Wat is de reden dat er binnen de GGZ bij voorkeur over 'onbegrepen gedrag' gesproken wordt?

- d. Wat zijn voorbeelden van verward gedrag? Noem er drie.

OPDRACHT 4 Hoe reageren wij op iemand met verward gedrag?

Dit is een groepsopdracht. Lukt het niet om de opdracht in een groep te doen, dan kun je hem alleen doen. Je bekijkt met een groepje van zes (of met de hele klas) een deel van de film van het GZZ College. Met de groep beantwoord je de vragen en stellingen.

- a. Bekijk de film van 18:29 tot 21:22 (*Emma deel 1*). Wie is Emma? Wat is haar achtergrond?
- b. Bespreek in de groep de volgende uitspraken:
1. Hoe vind jij dat je zou moet reageren als je door iemand als Emma aangesproken wordt?
 2. Hoe reageer jij in het echt als je door Emma aangesproken zou worden?
 3. Hoe reageer jij in het echt als je bijvoorbeeld aangesproken wordt door iemand die de *Daklozenkrant* verkoopt?

Na het bespreken van de uitspraken: hoe staan jullie er nu in als groep? Zou je het nu anders doen?

- c. Bekijk de film van 21:22 tot 26:08 (*Emma deel 2*).

Bespreek met elkaar wat het met jou doet om te zien hoe een man misbruik van de situatie wilde maken. Doe dat aan de hand van de volgende vragen:

1. Welke emoties roept de actie van de man bij je op?
2. Wat zou er gebeurd zijn als Emma echt Emma was geweest?
3. Is Emma slachtoffer of dader?
4. Hoe komt het dat mensen die verward gedrag vertonen vaker als dader gezien worden dan als slachtoffer?
5. Wat zou je als professional hiermee kunnen doen?
6. Wat zou jij als persoon met deze of vergelijkbare situaties willen doen?
7. Wat deden de positieve reacties met Merel?

OPDRACHT 5 Moodboard verward gedrag [BP]

- a. Onderzoek op internet welke gedragingen typerend zijn voor mensen met verward gedrag. Bekijk hiervoor filmpjes en kijk of je er stukken tekst over kunt vinden. Je kunt hiervoor de websites gebruiken. Beschrijf eerst voor je zelf de kenmerken. Verwerk ze dan in een moodboard.
- b. Beoordeel jezelf. Zet een kruisje in de kolom die voor jou klopt.

BEOORDELING		
Ik heb goed onderzoek gedaan naar verward gedrag.		
Ik heb verschillende vormen van gedrag kunnen noteren.		
Ik heb de typering van verward gedrag goed in beeld gebracht.		
Ik heb een goed beeld van hoe verward gedrag eruit kan zien.		
Het moodboard geeft een goed beeld van hoe verward gedrag eruit kan zien.		